

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122200512
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4122200512.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobkyne: I. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. XXX/XX, T., zast. JUDr. Jana Kubáňová, advokátka, Cintorínska 5, Nitra, proti žalovaným: 1. U. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q. XXX/XX, T., zast. JUDr. Pavol Gráčik, advokát, Farská 40, Nitra, 2. KOOOPERATÍVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zast. JUDr. Danuša Tichá s. r. o., so sídlom Nám. Martina Benku 6, Bratislava, IČO: 52 058 310, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaniach žalobkyne a žalovaného v 1. a 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 6. septembra 2022 č. k. 36C/2/2022-120 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 30 000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (I.). Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol (II.). Súd priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2. rade v rozsahu 100% s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného (III.). Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 16, § 101, § 112 ods. 1, § 415, § 420 ods. 1, § 420, § 441, § 822 a § 823 Občianskeho zákonníka, čl. 3 základných zásad Zákona o rodine, čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 12 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, § 193 veta tretia CSP, § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z. z. a zistil, že medzi stranami sporu bolo nesporné, že dňa 29. 10. 2019 došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu syna žalobkyne, ako aj to, že žalovaný v 1. rade bol v rámci trestného konania právoplatne odsúdený za prečin usmrtenia. Svoju vinu žalovaný v 1. rade uznal, pred súdom vyhlásil, že sa cíti byť vinný, z dôvodu čoho súd dokazovanie v rozsahu, v akom sa žalovaný v 1. rade ako obžalovaný doznal k trestnej činnosti, nevykonal; dokazovanie vykonal iba ohľadne výroku o treste a škode. Taktiež je nesporné, že žalovaný v 1. rade mal uzatvorené povinné zmluvné poistenie motorového vozidla u žalovaného v 2. rade. Súd sa musel vyporiadať s námietkami žalovaných ohľadne premlčania, pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade, ako aj otázkou spoluzavinenia I. a z toho dôvodu krátenia plnenia, ako aj samotnej neprimeranosti uplatneného nároku žalobkyne.

1.2. Pokiaľ ide o otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade, súd poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax, teda aj na rozhodnutie z 31. júla 2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. K rovnakému záveru na základe právneho názoru vysloveného v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017 dospel Najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach, a to sp. zn. 2 Cdo 33/2017, sp. zn. 6Cdo 143/2017, sp. zn. 6 Cdo 206/2017, sp. zn. 6 Cdo 80/2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 a sp. zn. 8Cdo 177/2018. K rovnakému právnenému názoru dospel taktiež aj Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach, a to sp. zn. I. ÚS 474/2016, sp. zn. III. ÚS 646/2015, sp. zn. I. ÚS 206/2015 a sp. zn. III. ÚS 666/2016. Ide o rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. S poukazom na to súd dospel k záveru, že žalovaný v 2. rade je vecne pasívne legitimovaným subjektom v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalej obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla na strane žalovaného a to aj popri žalovanom v 1. rade, ktorý tiež spĺňa túto podmienku, keďže bol osobou, ktorá je priamo škodcom.

1.3. Vychádzajúc z § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú však zakotvené taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne, napríklad, aký je podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo) je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (napr. či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť, alebo naopak o úmysel). Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd musí pritom však vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou navrhovateľom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejme zo žalobného návrhu.

1.4. Z vykonaného dokazovania mal súd nielen výpoveďou žalobkyne, ale hlavne výpoveďami oboch svedkýň preukázané, že v tomto prípade vzťah matky k synovi, a naopak, bol výnimočne nadštandardný. Žili jeden pre druhého, boli veľmi citovo naviazaní na seba navzájom, vo všetkom si pomáhali a boli si vzájomnou oporou, pričom žalobkyňa ako matka vychovávala syna výlučne sama. V čase nehody mal I. XX rokov a žalobkyňa cez XX rokov. Život mal pred sebou, žalobkyňa sa v ňom videla, vo všetkom ho podporovala. Žalobkyňa so svojim synom viedla spoločnú domácnosť, jej trauma je o to väčšia, že prišla o svojho jediného syna, najbližšiu osobu v jej živote. Trauma zo smrti syna je v jej živote prakticky neodstrániteľná. Podľa názoru súdu v dôsledku tragickej smrti syna pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa, čím je žalobkyňa aj do budúcnosti ochudobnená o rodinný život. V dôsledku tejto udalosti sa žalobkyňa psychicky zrútila, stala sa z nej psychiatrická pacientka, navštevuje psychológa a k tomu sa pridružili ďalšie ochorenia, čo vyplýva z jej zdravotnej dokumentácie. I. bol pre žalobkyňu ako jeho matku všetkým na svete, po jeho smrti mu bez váhania splnila aj jeho želanie, aby mali rovnaké priezvisko. C. sa bez akéhokoľvek váhania rozhodla zmeniť si priezvisko na R.

1.5. V súlade s § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka mal súd za to, že v dôsledku tragickej smrti syna žalobkyne pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný v 1. rade, ide o nesmierne závažnú ujmu. Súd mal za to, že s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, vzhľadom na veľmi intenzívny zásah do súkromia a spôsobenú citovú ujmu, je požadovaný nárok čo do základu dôvodný. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby

bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť).

1.6. Súd pri určení peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný smrteľný následok vzniknutý v dôsledku protiprávneho konania, ako aj na dôsledky, ktoré smrť syna u jeho matky vyvolali. V tejto súvislosti poznamenal, že účelom finančného zadosťučinenia nie je kompenzovať žalobkyni stratu syna. Účelom finančného zadosťučinenia je do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy vyvolané jeho smrťou. Súd rozhodol v úmysle hľadať a nájsť spravodlivosť pre tých, ktorým ostali už len spomienky na deti. Uviedol, že rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy nie je ani len pokusom finančne ohodnotiť ľudský život, a preto rozhodol tak, že žalobkyňou uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy priznal v rozsahu 30 000,- eur po zohľadnení všetkých zistených a preukázaných skutočností, okolností, za ktorých došlo k zásahu do práv žalobkyne. Hĺbka vzťahu žalobkyne a jej zosnulého syna viedla u žalobkyne k ľudsky prirodzenému smútku. Smrť jediného syna žalobkyne obrala jej súkromie o osobu, s ktorou celý život žila v jednej domácnosti a ku ktorej mala najbližší rodinný vzťah. Smrť tak blízkej osoby, akým bol syn žalobkyne, a to vo veku, v ktorom bolo možné predpokladať u neho ďalší rozvíjajúci sa život, vyvolal u žalobkyne ľudsky prirodzenú psychickú bolesť a životné nešťastie. Súd s poukazom na vykonané dokazovanie, teda tak na výsluch žalobkyne, svedkov, zdravotnú dokumentáciu žalobkyne, postoj žalovaného v 1. rade, považoval priznanú sumu vo výške 30 000,- eur za mladý ľudský život, za primeranú. Súd neprihliadol k námietkam žalovaného v 2. rade ohľadne zohľadnenia miery zavinenia neb. I., kedy podľa jeho vyjadrenia bolo v konaní preukázané, že nebol v čase dopravnej nehody pripútaný bezpečnostným pásom, z dôvodu čoho by malo byť prípadné poistné plnenie znížené o 30%. Uviedol, že žalobkyňa nerozporovala takéto zníženie ani pri už poskytnutom poistnom plnení zo strany poisťovne a rozdiel si ani neuplatnila žalobou.

1.7. V súlade s citovaným ustanovením § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka na to, aby oprávnená osoba mala právo domáhať sa ochrany osobnosti, sa vyžaduje a zároveň stačí, aby išlo o neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. V prípade existencie takéhoto neoprávneného zásahu ide potom o objektívnu zodpovednosť, bez ohľadu na zavinenie. Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby. Vo vzťahu k pripútaniu, resp. nepripútaniu bezpečnostným pásom zo strany neb. I. (porušenie prevenčnej povinnosti), súd vykonaným dokazovaním nemal hodnoverne preukázané, že by nebol v čase nehody pripútaný. Z výpovede p. H. v rámci trestného konania išlo pôvodne o opis jeho písomnej výpovede zo dňa 30. 10. 2019, kedy ležal v nemocnici a následne v rámci jeho výpovede jednoznačne neuviedol, že by I. nebol pásom pripútaný. Nepotvrdil túto skutočnosť, pretože len konštatoval, že ...myslím si, že I. sa nepripútal...,neviem, či sa zvykol pripútať, ale myslím si, že nie... To znamená, že tvrdenie žalovaného v 2. rade o nepripútaní pásom preukázané nebolo. Taktiež ani znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný v rámci trestného konania, túto skutočnosť nepreukazuje, ide tu len o pravdepodobné tvrdenie. Nie je možné urobiť záver, že by práve táto skutočnosť bola príčinou smrti I.. V rámci trestného konania sa nevykonávalo dokazovanie ohľadne viny, pretože žalovaný v 1. rade sa od začiatku priznával k spáchaniu trestného činu a ľutoval to. Ani samotný znalecký posudok MUDr. Nevickej, MUDr. Kóšu sa osobitne nezaoberal skutočnosťou, či bol, resp. nebol I. pripútaný bezpečnostným pásom. Táto skutočnosť nebola v rámci trestného a ani iného konania predmetom šetrenia. S poukazom na to sa súd nezaoberal a nehodnotil prípadné porušenie povinnosti zo strany I. (ohľadne bezpečnostného pásu) ako spolujazdca, a preto ani neznižil priznaný nárok. Súd poukázal na to, že pri dopravnej nehode došlo k hrubému porušeniu povinnosti žalovaného v 1. rade ako vodiča motorového vozidla, dôsledkom čoho došlo k dopravnej nehode, ktoré porušenie malo vplyv na vznik škody. Skutočnosť, či bol neb. I. pripútaný bezpečnostným pásom alebo nie, nielenže nebola predmetom dokazovania v rámci trestného konania, ale prípadné porušenie nemohlo mať vplyv na samotný vznik

dopravnej nehody. Ak aj žalobkyňa v spore neuplatnila voči žalovanému v 2. rade nárok na doplatenie sumy, ktorá jej bola v rámci riešenia poistnej udalosti poukázaná, súd nevyhodnotil túto skutočnosť tak, ako to tvrdil žalovaný v 2. rade. V priebehu konania žalobkyňa rozporovala tieto tvrdenia žalovaného v 2. rade práve tým, že skutočnosť ohľadne pripútania I. pásom nebola predmetom šetrenia, čím ju poprela. Na základe vyššie uvedeného súd rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 30 000,- eur a vo zvyšnej časti (v sume 70 000,- eur) jej nárok zamietol. K zaplateniu priznaného nároku súd zaviazal oboch žalovaných, nakoľko žalobkyňa má v zmysle vyššie uvedeného priamy nárok voči obom žalovaným, a to voči žalovanému v 1. rade ako proti osobe, ktorá nemajetkovú ujmu priamo spôsobila a voči žalovanému v 2. rade z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Plnením jedného zo žalovaných v rozsahu splnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného.

1.8. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255, § 262 ods. 1, 2 CSP. Vo vzťahu k uplatneniu nemajetkovej ujmy bola žalobkyňa úspešná, čo do základu nároku. Preto jej súd priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania v rozsahu 100%. Základom pre určenie výšky trov konania v časti nemajetkovej ujmy bude priznaná suma nároku. Je potrebné uviesť, že CSP nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (možnosť priznania plnej náhrady trov konania, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu). Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť však aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Priznanie plnej náhrady trov konania je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma, čo do právneho základu, a nie, čo do výšky priznaného nároku. Žalobkyňa je nevyhnutné považovať za plne procesne úspešnú, ak mala plný úspech, čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela od úvahy súdu. Pokiaľ teda žalobkyňa bola v predmetnej veci týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy v základe úspešná, je treba priznať úspech žalobkyni v plnom rozsahu. Takýto záver posúdil Ústavný súd SR ako ústavne konformný a udržateľný (uznesenie IV. ÚS 71/2019-12 zo dňa 07. 02. 2019). Strany sporu v priebehu konania nenavrhli a ani súd nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by mal prípadne postupovať podľa § 257 CSP a náhradu trov konania žalobkyni nepriznať.

2. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie, odôvodniac ho tým, že priznanú nemajetkovú ujmu považuje za nízku. Následkom straty jediného syna sa samotná žalobkyňa stala psychiatrickou pacientkou, nemohla vykonávať svoju prácu a zdroj príjmu bol na dlhú dobu obmedzený. I napriek plynutiu času žalobkyňa len s veľkou obťažnosťou dokáže vykonávať prácu učiteľky v materskej škôlke, i keď táto práca bola pre ňu zábavou a tešila sa z nej. Strata a utrpenie, ktorou si samotná žalobkyňa prešla, prechádza a do konca života bude prechádzať, sa nedá slovami opísať a nie je možné ju ani vhodnými slovami opísať. Zo slov samotnej žalobkyne ide o takú bolesť, ktorú nikdy nezažila a nevie sa jej zbaviť, opakovane rozmýšľa nad možnosťou odísť za svojim synom. V dnešnej dobe a za aktuálnej situácie suma 100 000,- eur, ktorú žalobkyňa požaduje by mohla byť porovnateľnou s nižšími sumami, ktoré boli niekoľko rokov dozadu priznávané v obdobných prípadoch. Vo vzťahu k žalovanému v 1. rade uviedla, že práve on bol ten, ktorý sa dopustil protiprávneho konania, následkom ktorého došlo k nenapraviteľnej ujme na strane žalobkyne. Žalovaný v 1. rade výšku požadovanej náhrady za nemajetkovú ujmu vo výške 100 000,- eur uznal, čo do dôvodu a výšky a jediným problémom na strane žalovaného v 1. rade bol spôsob úhrady. Zmena postoja žalovaného bola prezentovaná iba jeho právnym zástupcom. Podľa názoru žalobkyne súd správne ustálil, že žaloba je dôvodná, vykonal dostatočné dokazovanie, ktoré však smerovalo k nesprávnej úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy, a preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalovaným v 1. a 2. rade uložil povinnosť zaplatiť jej spoločne a nerozdielne titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 100 000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žiadala priznať náhradu trov konania.

3. Proti tomuto rozsudku, jeho výrokom I. a III. podal odvolanie aj žalovaný v 2. rade, odôvodniac ho ustanovením § 365 ods. 1 písm. b) súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, písm. f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho

posúdenia veci zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“). Mal za to, že súd prvej inštancie v priebehu konania pochybil a/alebo porušil zákon, a to čl. 6 ods. 1 CSP, tj. základné právo strán na rovnaké postavenie strán sporu v civilnom procese. Je si vedomý, že zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, avšak táto neznamená ľubovôľu súdu pri hodnotení dôkazov. Poukázal na náležitosti písomného vyhotovenia rozsudku a uviedol, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neuviedol a neposúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty všetkých strán sporu a súd prvej inštancie vo veci samej v značnom rozsahu rozhodol na základe svojej (voľnej) úvahy a len akoby sa stotožnil s argumentáciou (len) žalobkyne, pričom pod „svojou úvahou“ súdu nemožno chápať „svojvôľu“ súdu, čo z napadnutého rozsudku podľa jeho názoru vyplýva. Táto nevyváženosť vyplýva už z odôvodnenia napadnutého rozsudku, pričom súd neuviedol celú obranu žalovaného v 2. rade a odstránil aj tú časť vyjadrení žalovaného v 2. rade, ktorá bola vo veci samej a v obrane žalovaného v 2. rade jednou z najpodstatnejších. Ďalšia nevyváženosť vyplýva z postupu súdu, keď žalobkyňa v žalobe nenavrhol ani vlastný výsluch ako dôkaz, a to aj napriek tomu, že platí zásada koncentrácie konania a žalobkyňa bola právne zastúpená, a keď žalovaný v 2. rade vo svojom vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobkyňa svoje tvrdenia o tvrdenom zásahu do jej ochrany osobnosti nepreukázala, žalobkyňa až následne, zrejme na výzvu a po poučení súdom síce podala vo veci samej vyjadrenie (repliku), kde navrhuje vypočuť žalobkyňu. Ani v tomto podaní nenavrhol výsluch svedkov. Týchto navrhla až v podaní zo dňa 28. 03. 2022, tj. oneskorene a súd prvej inštancie nemal takýto návrh pripustiť a vykonať, a na takéto dôkazy prihliadať. No napriek tomu mal súd prvej inštancie výpoveďami oboch svedkyň preukázané, že v tomto prípade vzťah matky k synovi, a naopak, bol výnimočne nadštandardný. Poukázal na čl. 8 CSP a uviedol, že to nebolo žalobkyňou splnené, no napriek tomu, súd prvej inštancie svojim postupom zvýhodnil žalobkyňu pri jej procesnom útoku vo veci samej, čo nie je prípustné ani spravodlivé. Značnú nevyváženosť vidí aj v tom, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku síce poukazuje aj na súdnu prax ním zvolenú, avšak sa nijak nevysporiadal s tou súdnou praxou, na ktorú poukazoval žalovaný v 2. rade vo svojich vyjadreniach a potom, prečo došlo k odklonu súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie mal za to, že nárok žalobkyne spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Už zo skorších podaní žalovaného v 2. rade vyplýva, že namietal svoju pasívnu vecnú legitimitáciu vo veci samej, nakoľko v zmysle platnej právnej úpravy nemajetková ujma pozostalých v spojení s dopravnou nehodou spôsobenou prevádzkou motorového vozidla nie je krytá poistením (v zmysle ZoPZP). Súčasne sa súd prvej inštancie vôbec nevysporiadal s právnou argumentáciou žalovaného v 2. rade medzi vznikom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy s poistnou udalosťou ako takou, ktorá zakladá výluku v zmysle ust. § 5 ods. 1 písm. h) ZoPZP. Princíp poistenia spočíva v tom, že poisťovateľ kryje tie riziká, ktoré sú predmetom poistenia, či už dohodnuté s poisťníkom v poistnej zmluve alebo explicitne vymedzené v zákone, ako je tomu výslovne v prípade povinného zmluvného poistenia. Preto v zmysle platného a účinného ZoPZP, nemajetková ujma nie je krytá týmto poistením. Najvyššie súdne authority dodnes nevytvorili ani dôveryhodnú a/alebo ustálenú judikatúru, ktorá by sa týkala jasných podmienok priznávania tohto nároku, vymedzenia okruhu osôb, ktoré môžu takúto náhradu žiadať a aspoň orientačnej výšky možného nároku. Z rozsudku nie je zrejmé, prečo ak na posudzovanú vec súd prvej inštancie aplikoval ust. ZoPZP, prečo potom neaplikoval aj ust. § 15 ods. 2 ZoPZP aj napriek tomu, že naň žalovaný v 2. rade opakovane poukazoval. Pokiaľ súd prvej inštancie na tento prípad a žalobkyňou uplatnený nárok proti žalovanému v 2. rade aplikoval ust. § 15 ods. 1 ZoPZP, potom je nutné aplikovať aj ust. § 15 ods. 2 ZoPZP v spojení s ust. § 106 OZ a potom nárok žalobkyne uplatnený žalobou vo veci samej proti žalovanému v 2. rade je v celosti premlčaný. Má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalovaný v 2. rade už počas konania vo svojich podaniach namietal, že zo žaloby nie je vôbec zrejmé, ako u žalobkyne mala byť v značnej miere znížená jej dôstojnosť alebo vážnosť v spoločnosti a čo vyvolalo neodvratiteľné a trvalé následky, dôsledkom k predmetnej dopravnej nehode. Má za to, že zo súdneho spisu, ako i odôvodnenia rozsudku nevyplýva, že by žalobkyňa čo i len navrhla dokazovanie, nieto, že by aj preukázala, naplnenie predpokladov na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z odôvodnenia nie je zrejmé, čo konkrétne mal súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistiť. Pre záver súdu prvej inštancie, že v dôsledku tejto udalosti sa žalobkyňa psychicky zrútila, stala sa z nej psychiatrická pacientka, navštevuje psychológa a k tomu sa pridružili ďalšie ochorenia, čo vyplýva z jej zdravotnej dokumentácie, preto súd prvej inštancie nemohol dospieť na základe zisteného skutkového stavu veci samej. Napriek tomu, že súd prvej inštancie sa zrejme oboznámil s reláciou dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody, z rozsudku nikde nevyplýva, ako súd posúdil túto vo veci samej zistenú, preukázanú a významnú skutočnosť, na ktorú žalovaný v 2. rade v každom svojom vyjadrení upozorňoval. Navyše, rovnaká skutočnosť vyplýva aj z uznesenia (ČVS:ORP-623/2-VYS-GA-2019) o stíhaní žalovaného v 1. rade zo dňa 20. 11. 2019. Bolo preto povinnosťou súdu na tieto skutočnosti pri zisťovaní a vyhodnocovaní

skutkového stavu veci prihliadnuť a v odôvodnení rozsudku sa s nimi vysporiadať. Napriek tomu, že súd prvej inštancie sa zrejme oboznámil so Znaleckým posudkom MUDr. Evy Nevickej PhD. č. 2/2020 a MUDr. Richarda Kóšu č. 1/2020 zo dňa 17. 01. 2020, súd prvej inštancie dôvodil, že ani znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný v rámci trestného konania, túto skutočnosť nepreukazuje, ide tu len o pravdepodobné tvrdenie. Takýto záver nie je dôvodný. Žalovaný v 2. rade upozorňoval na to, že v znaleckom posudku znalci postupne uvádzajú a podrobne popisujú svoje zistenia z vonkajšej prehliadky a následne i vnútornej prehliadky, pričom v posudkovej časti podrobne uvádzajú mechanizmus vzniku zistených zranení. Znalci konštatovali, že pitvou neboli zistené také charakteristické zranenia, ktorých vznik by sa dal vysvetliť pôsobením riadne pripútaného bezpečnostného pásu motorového vozidla. Aj preto nie je ani dané ani dôvodné konštatovanie súdu prvej inštancie, že ani samotný znalecký posudok MUDr. Nevickej, MUDr. Kóšu sa osobitne nezaoberal skutočnosťou, či bol, resp. nebol I. pripútaný bezpečnostným pásom. Je teda možné konštatovať, že na príčiny a následky (fatálneho) poškodenia zdravia neb. I. R. malo podstatný vplyv práve to, že nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Žalovaný v 2. rade trval na tom, že z výsluchu svedka W. H. v trestnom konaní dňa 30. 10. 2019 nepochybne vyplýva, že I. nebol pripútaný, pričom z výsluchu tohto svedka zo dňa 28. 01. 2020 vyplýva, že túto skutočnosť potvrdil. Pokiaľ teda súd prvej inštancie všetky tieto skutočnosti vyhodnocoval ako nedostatočné, resp. rozporné, potom bolo povinnosťou súdu prvej inštancie podľa ust. § 181 ods. 2 CSP určiť, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná a uviesť svoje predbežné právne posúdenie veci, čo zásadne ovplyvňuje aj prípadné ďalšie prostriedky procesného útoku a/alebo obrany (oboch) strán sporu. Súd prvej inštancie pri svojom postupe podľa ust. § 181 ods. 2 CSP uviedol, že z listinných dôkazov vyplýva, že Marko nebol pripútaný bezpečnostným pásom. Po tomto konštatovaní súdu prvej inštancie boli vykonané už len výsluchy žalobkyne a svedkov, a teda nebolo vykonané žiadne také dokazovanie, ktoré by preukázateľne odôvodňovalo zmenu tohto záveru súdu prvej inštancie. O to prekvapivé bolo pre žalovaného v 2. rade odôvodnenie rozsudku, keď súd prvej inštancie dôvodil, že súd vykonaným dokazovaním nemal hodnoverne preukázané, že by nebol v čase nehody pripútaný. Táto skutočnosť nebola v rámci trestného a ani iného konania predmetom šetrenia, a že tvrdenie žalovaného v 2. rade o nepripútaní pásom preukázané nebolo. Uviedol, že okolnosti osobitného zreteľa vo veci samej vôbec nevyplývajú ani zo žaloby a nie sú ani preukázané. Nebolo nijak relevantným spôsobom ani preukázané, že by vzťah žalobkyne s neb. synom bol výnimočný/nadštandardný, a ktorý by odôvodňoval dokonca i priznanie vyššej sumy náhrady nemajetkovej ujmy, ako tomu je v iných obdobných prípadoch. Žalovaný v 2. rade opakovane poukázal na početné rozhodnutia, z ktorých jasne vyplývalo, že súdy zohľadňujú (spolu)zavinenie aj na strane poškodeného. Uviedol, že ustanovenie § 441 OZ je založené na východisku, že škoda nemusí byť iba výsledkom konania škodcu, ale môže sa na nej podieľať aj samotný poškodený. Možnosť pričítania vzniku škody samotnému poškodenému vychádza z konceptu spoluzavinenia poškodeného. Spoluzavinenie poškodeného je v priamej úmere k rozsahu zodpovednosti škodcu. Ust. § 441 OZ o zavinení poškodeného možno aplikovať aj vo vzťahu k § 415 OZ o splnení prevenčnej povinnosti poškodeným. Zavinenie poškodeného v uvedených prípadoch vystupuje ako dôvod na zníženie rozsahu zodpovednosti škodcu, ak ide o nedbanlivostné konanie poškodeného, pričom škoda bola spôsobená osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. V posudzovanom prípade teda nielen na strane škodcu, ale aj na strane neb. I. R., ktorý v čase dopravnej nehody nebol pripútaný bezpečnostnými pásmi a pitvou neboli zistené také charakteristické zranenia, ktorých vznik by sa dal vysvetliť pôsobením riadne pripútaného bezpečnostného pásu motorového vozidla. Neb. I. R. preukázateľne porušil zák. č. 8/2009 Z. z., aj preto aplikácia ust. § 441 OZ v posudzovanom prípade je o to viac opodstatnená a nevyhnutná. Záver súdu prvej inštancie v ods. 61. odôvodnenia rozsudku preto nie je daný ani dôvodný. Napriek tomu, že súd prvej inštancie v ods. 37. odôvodnenia rozsudku síce citoval ust. § 441 OZ, z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, či a ako konkrétne súd prvej inštancie mal aplikovať ust. § 441 OZ na posudzovaný skutkový či právny stav veci, čo robí odôvodnenie rozsudku neúplné, nepreskúmateľné, a teda nepresvedčivé. Súd prvej inštancie nezrejmil, prečo súd prvej inštancie vôbec nezohľadnil súdnu prax v obdobných veciach s priznanými podstatne nižšími sumami náhrad pozostalým (v rozmedzí priznaných súm cca od 3 000,- eur do 10 000,- eur, výnimočne 15 000,- eur), a keď poukazoval aj na to, že súdna prax pri určovaní výšky prihliada nielen na spoluzavinenie poškodeného/nebohého, ale aj na európsku súdnu prax, výšku nárokov na základe zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov. Súdna prax je v prípadoch priznávania nemajetkovej ujmy blízkym osobám nejednotná, no napriek tomu, je zjavné, že suma priznaná súdom prvej inštancie v rozsudku je neprimeraná. Zmätočnosť rozsudku vidí aj v tom, z akého právneho titulu vlastne súd prvej inštancie uznal nárok žalobkyne za dôvodný, keď žalovaných v 1. a 2. rade vo výroku I. súd prvej inštancie zaviazal na plnenie uloženej povinnosti spoločne a nerozdielne, tj. akoby žalovaní

boli solidárnymi dlžníkmi, čo je nesprávne a nezákonné. Súdny už ustálili, že nie je možné, aby bolo súdom založené procesné nerozlučné spoločenstvo škodcu a súčasne i poisťovateľa, pretože vo vzťahu žalobcu ku škodcovi a žalovanému poisťovateľovi ide o dva rozdielne nároky, a teda nie je možné, aby boli zaviazaní na plnenie spoločne a nerozdielne. Vzhľadom na uvedené má za to, že súd nesprávne rozhodol, preto napáda aj výrok o trovách konania. Z uvedených dôvodov navrhol, aby pre prípad, ak odvolací súd nebude postupovať podľa ust. § 389 CSP, napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol a priznal žalovanému v 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Proti tomuto rozsudku, jeho výrokom I. a III., podal žalovaný v 1. rade v zákonom stanovenej lehote odvolanie, odôvodniac ho ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), pretože má za to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, písm. f) pretože má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, písm. h) pretože má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho posúdenia veci zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“). Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neuviedol a neposúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty všetkých strán sporu, ak z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie vo veci samej v značnom rozsahu rozhodol na základe svojej voľnej úvahy a len akoby sa stotožnil s argumentáciou žalobkyne. Nevyváženosť vyplýva i zo samotného postupu súdu, nakoľko má za to, že okolnosti osobitného zreteľa vo veci samej vôbec nevyplývajú ani zo žaloby a nie sú ani preukázané. Nebolo nijak hodnoverným spôsobom preukázané, že by vzťah žalobkyne s nebohým synom bol nadštandardný, a ktorý by odôvodňoval dokonca i priznanie vyššej sumy náhrady nemajetkovej ujmy, ako tomu je v obdobných prípadoch. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave (sp. zn. 26Co/187/217), podľa ktorého súdy musia pristupovať k priznávaniu týchto súm obozretne a triezvo a nepriznávať excesívne sumy, ktoré síce lahodia žalobcom, ale sú zjavne nereálne vo vzťahu k priemerným majetkovým pomerom v Slovenskej republike. Poukázal aj na súdnu prax, ktorá dokazuje, že súdy prihliadajú aj na rôzne okolnosti. Hlavne má na mysli tie, ktoré boli zistené na strane nebohého a tiež aj na strane pozostalého po nebohom, a ktoré boli vyhodnotené ako podstatné v danej príčinnej súvislosti dopravnej nehody a následku nemajetkovej ujmy pozostalých. Vzhľadom na to, že motorové vozidlo bolo v čase tragickej dopravnej nehody poistené v zmysle poisťnej zmluvy, upriamil pozornosť na zákon č. 381/2001 Z. z. Poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, z ktorých vyplýva, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a v prípadnom spore o náhradu nemajetkovej ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Uviedol, že bol uznaný vinným, pričom k tomuto tragickému skutku sa priznal v trestnom konaní. Celá tragédia ho veľmi mrzí a on sám sa tiež do dnešného dňa nevie z celej veci spamätať, lebo prišiel o najlepšieho priateľa jeho vinou. Touto tragickou udalosťou zničil život sebe, I. matke a celej jeho rodine, svojej rodine a do konca života bude trpieť následkami tohto osudného dňa. Má pokazený život a stále podstupuje liečenie ambulantnou formou u psychiatra MUDr. Jany Dúbravskej, pretože nevedel spať, lebo neustále myslel na deň autonehody, užíval antidepresíva a nechcel žiť v realite. Psychiatrom bol odporučený na individuálnu psychoterapiu. Po dôslednom zvážení všetkých jeho možností však dospel k záveru, že žiaľ nie je v jeho silách ani možnostiach súdom určenú sumu uhrádzať ani len v splátkach, pričom nárok neuznáva. Čo bolo v jeho silách už uhradil a napriek tomu, že je mladý pracujúci človek, musí okrem seba živiť matku, mladšiu sestru, platiť veci na spoločnú domácnosť a prispievať svojej sestre na školu, pretože jej otec žiadnym spôsobom nepomáha. Má za to, že nemajetková ujma by sa mala subsumovať pod uzatvorené PZP, ktoré mal na svoje vozidlo a nemajetkovú ujmu by mal uhradiť žalovaný v 2. rade podľa vyššie citovaného zákona o PZP. Z uvedených dôvodov navrhol, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu voči žalovanému v 1. rade zamietne v celom rozsahu a zároveň, aby odvolací súd priznal žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

5. Žalovaný v 2. rade k odvolaniu žalobkyne uviedol, že z odvolania žalobkyne nevyplýva, v akom rozsahu predmetný rozsudok napáda a z akých odvolacích dôvodov. Z odvolania žalobkyne vyplýva, že nesúhlasí s názorom/voľnou úvahou súdu prvej inštancie, čo však nie je odvolacím dôvodom. Podľa ust. § 358 CSP pritom platí, že odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. Žalobkyňa zjavne nespochybňuje/nepovažuje skutkový stav veci za nedostatočne zistený súdom prvej inštancie. To, či žalobkyňou tvrdený psychický stav bol dostatočne preukázaný a v príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou, je predmetom prieskumu odvolacím súdom, nakoľko žalovaný v 2. rade vo svojom odvolaní toto rozporuje. To tvrdenie žalobkyne, že stratou syna stratila aj materiálne

istoty, nie je okolnosťou osobitého zreteľa, ktorá by odôvodňovala priznanie žalobkyňou požadovanej excesívnej sumy náhrady. Účelom relutárnej náhrady nie je kompenzovať žalobkyni ani stratu syna (pretože to objektívne nie je možné), ani majetkovú stratu či (tvrdené predpokladané) zhoršenie jej životnej úrovne, ale účelom je len do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy vyvolané smrťou syna.

6. Žalobkyňa k odvolaniu žalovaného v 1. rade uviedla, že odvolanie žalovaného v 1. rade síce uvádza, z akého dôvodu napáda vydaný rozsudok, avšak neodôvodňuje napádané skutočnosti. Žalovaný v 1. rade žiadnym spôsobom neodôvodnil porušenie práva žalovaného v 1. rade, a preto nie je zrejmé, čoho sa žalovaný svojim odvolaním domáha, a teda, akým spôsobom boli jeho práva na rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného úroku a prostriedky procesnej obrany porušené. Poukázala najmä na výpoveď svedkýň, a dokonca aj samotného žalovaného v 1. rade, ktorý bol najlepším priateľom nebohého I. R.. Nadštandardný vzťah žalobkyne a jej nebohého syna bol riadne a bez akýchkoľvek pochybností preukázaný v priebehu dokazovania. Žalovaný v 1. rade žiadnym spôsobom nespochybnil tvrdené skutočnosti, ani nenavrhol vykonať dokazovanie v tomto smere. Poukázala na prvotné vyjadrenie žalovaného v 1. rade, ktorý sa stotožnil s podanou žalobou a vyjadrení v nej uvedených, ako aj s výškou náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 100 000,- eur, avšak iba s poukazom, že nie je schopný predmetnú sumu uhradiť jednorázovo.

7. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenými stranami - žalobkyňou a žalovanými v 1. a 2. rade, u každého z nich voči výroku v ich neprospech (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom podaného odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu, zisteného súdom prvej inštancie (§ 383 CSP), bez prejednávania na odvolacom pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP) a po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zaplata sumy 100 000,- eur titulom nemajetkovej ujmy od žalovaného v 1. a 2. rade, pričom na zaplata sumy ich navrhla zaviazať spoločne a nerozdielne. Svoj nárok odôvodnila tým, že žalovaný v 1. rade dňa 29. 10. 2019 spôsobil ako vodič osobného motorového vozidla spolujazdcovi motorového vozidla I. R. zranenia, v dôsledku ktorých pri dopravnej nehode zomrel. Spolujazdec I. R. bol jediným synom žalobkyne, ktorého vychovávala sama bez otca. Žalobkyňa mala so synom nadštandardný vzťah, bol jej oporou a zmyslom jej života. Konaním žalovaného v 1. rade bolo zasiahnuté do práva žalobkyne na súkromie a na rodinný život, spôsobilac im neodstrániteľný následok v podobe náhlej a neočakávanej straty najbližšieho rodinného príslušníka. V dôsledku tejto náhlej a neočakávanej straty sa zo žalobkyne stala psychiatrická pacientka, strata syna veľmi nepriaznivo ovplyvnila jej zdravotný stav a spôsobilá aj ďalšie následky. Žalobkyňa v dôsledku straty syna nemohla vykonávať svoju prácu, pretože ako učiteľka v materskej škole nemohla byť v blízkosti maloletých detí. Ublížoval jej dokonca aj pohľad na rodičov, ktorí mali svoje deti v náručí. Pohľad na matku s dieťaťom jej trhal srdce, opakovane dostávala záchvaty plaču s veľkými bolesťami a triaškou na pravú stranu tela. Záchvaty plaču nevie sama ovplyvniť a trpí nimi dodnes. I napriek tomu, že dnes už pracuje, život sa jej zmenil a nevie, ako dlho bude vedieť túto prácu vykonávať. Praceneschopná bola rok a do dnešného dňa berie lieky a navštevuje psychológa. Žalovaný v 1. rade mal uzatvorené povinné zmluvné poistenie u žalovaného v 2. rade.

9. Rozhodujúcou otázkou pre posúdenie danej veci a jedným z odvolacích dôvodov žalovaného v 2. rade bola otázka jeho pasívnej vecnej legitímácie. Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie s touto otázkou dostatočne a správne vysporiadal a poukázal aj na rozhodnutia NS SR a Ústavného súdu SR, z ktorých tento záver vyplýva. Odvolací súd sa s jeho závermi v plnom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. Na potvrdenie záverov súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva, že aj keď táto otázka dlhšiu dobu rezonovala a rozhodovacia činnosť súdov nebola spočiatku jednotná a postupne sa vyvíjala, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu postupne prevážil názor a judikatúra sa zjednotila v názore uvedenom v rozhodnutí najvyššieho súdu v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017, v ktorom vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom

transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú (rozsudok ESD zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo ako judikát publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ako správne uviedol aj súd prvej inštancie. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Na rozhodnutia ESD, ústavného súdu a najvyššieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, a to napr. sp. zn. 6 Cdo 143/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 6 Cdo 206/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 1 Cdo 179/2017 z 26. septembra 2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018 a sp. zn. 6 Cdo 80/2018 z 29. novembra 2018. NS SR následne skonštatoval, že označené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018), 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 1 Cdo 179/2017, 8 Cdo 6/2018, 6 Cdo 80/2018 považuje za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej vecnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením, čím bol prekonaný právny názor uvedený v skorších rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukazoval aj odvolateľ v odvolaní. Pokiaľ teda odvolací súd vyslovil, že pasívna legitimácia žalovaného, ktorý je poisťiteľom a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením podľa zákona č. 381/2001 Z. z. je daná, je jeho rozhodnutie súladné s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

10. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd neprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

12. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

13. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p., m. m.

I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

14. Ďalšími namietanými skutočnosťami bolo to, že z rozhodnutia súdu nevyplýva, ako súd posúdil reláciu dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody, rozhodnutie je prekvapivé, keď sa súd odklonil od predbežného právneho posúdenia toho, či bol Marko pripútaný bezpečnostným pásom a bol namietaný skutkový záver súdu ohľadne pripútania neb. I. bezpečnostným pásom.

15. K tomu je potrebné uviesť, že odvolacia námietka žalovaného v 2. rade, že súd sa v napadnutom rozsudku nevyporiadal s reláciou dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody, aj keď išlo o rozhodný dôkaz pre záver, či bol neb. I. R. v čase nehody pripútaný alebo nie, je dôvodná. Z rozsudku nevyplýva, ako súd posúdil túto skutočnosť, na ktorú žalovaný v 2. rade v každom svojom vyjadrení upozorňoval, pričom z tohto dôkazu vyplýva, že I. R. nebol pripútaný bezpečnostným pásom. V napadnutom rozsudku vyhodnotil len svedeckú výpoveď svedka H. a znalecký posudok, vypracovaný v rámci trestného konania, preto je potom záver súdu prvej inštancie, keď uviedol, že nemal za preukázané, že by nebol v čase nehody pripútaný, predčasný a nedostatočne odôvodnený. Podľa názoru odvolacieho súdu je nesprávne a nedostatočne vyhodnotený v tejto súvislosti aj záver znaleckého posudku, keď súd len konštatoval, že ide len o pravdepodobné tvrdenie, pričom v znaleckom posudku sú podrobne rozobraté jednotlivé zranenia neb. I. R. a tiež to, akým spôsobom k nim mohlo dôjsť a je preto potrebné vychádzať z celého znaleckého posudku, a nielen jeho záveru.

16. Ďalšou odvolacou námietkou bolo porušenie zásady podľa článku 6 a článku 8 CSP. K tomu odvolací súd uvádza, že sporové konanie sa spravuje zásadou koncentrácie konania. To znamená, že strany sporu nie sú oprávnené niektoré procesné úkony vykonať kedykoľvek počas konania, ale len v určitom štádiu konania. Ak ide o procesný úkon strany, ktorý podlieha koncentrácii konania, ak nie je vykonaný včas, nespôsobuje procesnoprávne účinky. To sa potom prejaví v tom, že súd na takéto procesné úkony strany neprihliada. Táto zásada nadväzuje na zásadu sporového konania, vyjadrenú v článku 8 CSP, podľa ktorej strany sporu sú povinné vykonať prostriedky procesného úkonu a prostriedky procesnej obrany v súlade s princípom hospodárnosti a nesmú viesť k prietahom v konaní. Účelom a zmyslom koncentrácie konania je prispieť k rýchlosti konania a motivovať strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Zásada koncentrácie konania sa uplatňuje ako koncentrácia vhodná - sudcovská koncentrácia konania a koncentrácia nutná - zákonná koncentrácia konania. Uplatnenie sudcovskej koncentrácie konania je na uvážení súdu, uplatnenie zákonnej koncentrácie konania je obligatórne. Sudcovská koncentrácia konania je v právomoci súdu. Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany vyhodnocuje v konaní súd podľa okolností konkrétneho prípadu. V prípade porušenia povinností predložiť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas môže nastúpiť sankcia predpokladaná v § 153 ods. 2 a 3 CSP. To, či súd uplatnil pri návrhoch zo strany žalobkyne na vykonanie dokazovania sudcovskú koncentráciu konania, bolo len na úvahe súde prvej inštancie, pričom bola dodržaná zákonná koncentrácia konania, teda v takomto postupe súdu odvolací súd nevidel pochybenie, ani porušenie zásad konania, namietaných žalovaným v 2. rade.

17. K námietkam žalovaného v 2. rade, smerujúcim k ustáleniu skutkového stavu, a to preukázaniu neodvratiteľných a trvalých následkov v dôsledku dopravnej nehody, nadštandardného, výnimočného vzťahu žalobkyne a jej nebohého syna, odvolací súd dodáva, že skutkové tvrdenia na preukázanie tejto skutočnosti žalobkyňa uvádzala už v žalobe, čo preukazovala správou psychologickú ambulancie PhDr. Margity Dienovskej, PhD., lekárske nálezom psychiatra MUDr. Milana Janigu, dokladom o

jej práceneschopnosti po úmrtí jej syna a lekárskymi správami jej obvodnej lekárky MUDr. Anny Timkovej. Neskôr v priebehu konania navrhla jej právna zástupkyňa vykonať jej výsluch a aj ňou navrhnutých svedkýň, pričom zo všetkých týchto dôkazov vyplýva, že vzťah žalobkyne a jej nebohého syna bol nadštandardný a mimoriadny, pričom v dôsledku jeho úmrtia bola dlhodobo práceneschopná a navštevovala psychiatrickú ambulanciu a aj psychológa. Z uvedených dôvodov odvolací súd nepovažuje tieto námietky žalovaného v 2. rade za dôvodné.

18. Rovnako tak je potrebné poukázať na to, že žalovaný v 1. rade vo vyjadrení k žalobe uvádzal, že sa stotožňuje so skutočnosťami uvedenými v žalobe ohľadne príkoria, ktoré vzniklo žalobkyni stratou jej syna ako najbližšieho človeka a tiež uznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú si žalobkyňa žalobou uplatňuje. Je mu neskutočne ľúto toho, čo sa stalo a je si vedomý, že táto udalosť veľmi negatívne zasiahla tak žalobkyňu, ako aj jeho samotného, keďže nebohý bol jeho priateľom. V rozpore s tým potom vyznieva jeho odvolanie, v ktorom namieta, že okolnosti osobitného zreteľa vo veci samej vôbec nevyplývajú ani zo žaloby, nie sú ani preukázané a nebolo nijak hodnoverným spôsobom preukázané, že by vzťah žalobkyne s nebohým synom bol nadštandardný.

19. Ďalšou otázkou, ktorú odvolací súd posudzoval, bola otázka primeranosti výšky nemajetkovej ujmy. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka neustanovuje žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd musí pritom však vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. I. čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu, keď je jednoznačné, že smrťou blízkej osoby dôjde k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, keď takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný. Základom úvahy súdu o výške nemajetkovej ujmy je zistenie takých skutočností, ktoré súdu umožnia založiť úvahu na určitom kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu. Súd je povinný vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o úplné a preskúmateľné hľadiská, ktorými sú predovšetkým zistená závažnosť majetkovej ujmy a zistené okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

20. Otázka výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP zo širších hľadísk je to, aby sa vyriešením niektorej, dosiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej, právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je namieste konštatovanie, že vyriešením takto vysoko individuálnej otázky (ako je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza od úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť (uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/215/2020 z 31. 01. 2022).

21. Uloženie zadosťučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, a preto je potrebné pociťovanie a prežívanie nemajetkovej ujmy, spočívajúcej v znížení dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere, hodnotiť vždy objektívne prihliadnúc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej fyzickej osoby, hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o znížení dôstojnosti postihnutej fyzickej osoby či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím k záujmom dotknutej fyzickej osoby možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý, nachádzajúci sa na mieste a v postavení

postihnutej fyzickej osoby. Takto chápané objektívne kritérium vylučuje, aby sa pre hodnotenie, či došlo alebo nedošlo k naplneniu zákonných podmienok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, stali rozhodujúcimi subjektívne pocity samotnej postihnutej osoby (subjektívne kritérium) (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 42/2009). Súd môže priznať pritom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch iba vtedy, ak je dokazovaním preukázané, že osobná ujma je spojená so zvlášť citeľným znížením a sťažiením postavenia žalobcu v kruhu, kde sa pohybuje (2 Cdo 269/2009).

22. V rozsudku sp. zn. 9Co/14/2021 NS SR uviedol, že základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). Rozhodujúcim je pritom zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Súd musí vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky, ktorá priamo vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 05. decembra 2017, musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy musí zodpovedať zásade proporcionality, čo možno doceliť komparáciou súdmi priznaných súm náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch zásahov do osobnostných práv v dôsledku zavinenej úmrtia blízkej osoby. Tým sa okrem preskúmateľnosti zabezpečuje aj predvídateľnosť súdneho rozhodnutia, pokiaľ ide o výkon diskrečnej právomoci pri výklade a aplikácii zákonom pomerne široko nastavených hraníc voľnej úvahy súdu pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy.

23. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd nepovažoval odôvodnenie súdu prvej inštancie ohľadom výšky priznanej nemajetkovej ujmy za dostačujúce, keď jej výšku odôvodnil len s poukazom na dve rozhodnutia krajských súdov a s argumentáciou žalovaného v 2. rade o neprimeranosti výšky požadovanej nemajetkovej ujmy s poukazom na viaceré rozhodnutia súdov sa vôbec nevysporiadal. V tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je preskúmateľné. K tomu odvolací súd ešte dodáva, že pokiaľ odvolací senát rozhodoval o nemajetkovej ujme v súvislosti s dopravnými nehodami, pričom v týchto konaniach si pozostali uplatňovali nemajetkovú ujmu v súvislosti s úmrtím ich blízkeho príbuzného, v takejto veci odvolací súd potvrdil priznanie nemajetkovej ujmy manželke a dieťaťu po 25 000,- eur a druhému dieťaťu 15 000,- eur, pričom pri výške zvažoval konkrétne vzťahy v tejto rodine, ako aj to, že jedno z detí bolo v dôsledku straty rodiča liečené na psychiatrii. Išlo o konanie vedené pod sp. zn. 9Co 213/2018. V tejto veci bola z tohto titulu potvrdením rozhodnutia súdu prvej inštancie priznaná týmto senátom jedna z najvyšších súm titulom nemajetkovej ujmy v súvislosti s dopravnou nehodou. V iných prípadoch odvolací súd potvrdil priznanie nemajetkovej ujmy rodičom 10 000,- eur a súrodencovi 5 000,- eur (9Co 372/2017), priznanie nemajetkovej ujmy zdravotne postihnutej manželke 18 540,- eur a synovi 15 000,- eur (9Co 220/2018), pričom aj v týchto veciach posudzoval individuálne okolnosti tej ktorej veci, pričom zohľadňoval aj dobrovoľné plnenie žalovaného ohľadom týchto nárokov.

24. K prekvapivosti rozsudku, keď súd v rozsudku uviedol, že nemal preukázané, že by I. nebol pripútaný bezpečnostným pásom, je potrebné uviesť, že aj keď súd prvej inštancie na prvom pojednávaní podľa ust. § 181 ods. 2 CSP uviedol, že z listinných dôkazov vyplýva, že I. nebol pripútaný bezpečnostným pásom, na ďalšom pojednávaní, po oboznámení sa s trestným spisom tento svoj názor korigoval a uviedol, že súd nemôže vysloviť jednoznačný záver o tom, že by spolujazdec I. nebol pripútaný a na základe toho súd nebude hodnotiť porušenie povinnosti I. ako spolujazdca a nebude znižovať ani priznaný nárok. Stranám, prítomným na tomto pojednávaní preto bolo zrejmé, že súd prvej inštancie od svojho predbežného právneho posúdenia upustil a na túto situáciu mohli reagovať na tomto pojednávaní. Keďže žalovaný v 2. rade, ani jeho právny zástupca sa tohto pojednávania nezúčastnili, dozvedeli sa o tom až z rozsudku, avšak postup súdu prvej inštancie odvolací súd nepovažoval za nesprávny.

25. K ďalšej odvolacej námietke žalovaného v 2. rade, a to namietaniu, prečo ak na posudzovanú vec súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia Zákona o povinnom zmluvnom poistení, prečo potom neaplikoval aj ust. § 15 ods. 2 tohto zákona, k tomu odvolací súd uvádza, že ustanovenie § 15 upravuje nárok na náhradu škody, pričom to, že v zmysle rozhodovacej činnosti súdov, popísanej vyššie v bode 9 sa pod pojem škoda zahŕňa i nemajetková ujma, ktorú si žalobkyňa uplatňuje v tomto konaní, automaticky neznamená, že na posúdenie premlčania tohto nároku sa má uplatniť ustanovenie § 15 ods. 2 tohto zákona, ktoré odkazuje na ustanovenie § 106 Občianskeho zákonníka, keďže premlčanie nemajetkovej ujmy sa posudzuje podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ako to správne posúdil aj súd prvej inštancie. Rovnako tak poukaz žalovaného v 2. rade na výluku v zmysle ust. § 5 ods. 1 písm. h) ZoPZP nie je dôvodný, a to opätovne s poukazom na závery Najvyššieho súdu SR k otázke pasívnej vecnej legitímácie v týchto konaniach a s tým súvisiacim pojmom škoda.

26. K odvolacej námietke žalovaného v 2. rade, že súd ich zaviazal na plnenie spoločne a nerozdielne, odvolací súd uvádza, že žalobkyňa si voči žalovaným v 1. a 2. rade uplatňovala nárok na jedno a to isté plnenie, avšak z iného dôvodu. Voči žalovanému v 1. rade ako škodcovi z titulu náhrady škody spôsobenej zásahom do osobnostných práv podľa § 13 Občianskeho zákonníka a voči žalovanému v 2. rade z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ide teda o dva záväzky zaplatiť žalobkyni jeden a ten istý dlh, preto spôsob ich plnenia je potrebné posúdiť tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

27. K namietaniu výroku o trovách konania a výpočtu trov konania žalovanými v 1. a 2. rade odvolací súd uvádza, že sa plne stotožňuje s odôvodnením napadnutého výroku o trovách konania a dôvodoch, ktoré súd prvej inštancie uviedol, preto považuje námietku žalovaných v tejto časti za nedôvodnú. Argumentáciu súdu prvej inštancie odvolací súd ešte dopĺňa a poukazuje na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 475/2018 zo 4. februára 2021, podľa ktorého zmyslom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne celkom odchyliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 Civilného sporového poriadku súdom nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

28. Vzhľadom k uvedenému, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).